

ULU ÖNDƏR HEYDƏR ƏLİYEV: “XXI əsr barışıq əsri, sülh əsri olmalıdır”

Həm beynəlxalq, həm də dövlətdaxili münasibətlər üçün insan hüquqlarının, pozitiv əhəmiyyəti “İnsan Hüquqları haqqında Ümumi Bəyannamə”nin Preambulunda da qeyd edilir: “Bəşər ailəsinin bütün üzvlərinə xas olan ləyaqət hissəsinin və onların bərabər və ayrılmaz hüquqlarının tanınmasının azadlıq, ədalət və ümumi sülhün əsası olduğu...” nəzərə alınır.

XXI əsrin ikinci onilliyinin sonuna doğru planetin müxtəlif regionlarında baş verən hadisələr, bir daha göstərir ki, bəşəriyyət hələ də silahlı münaqişələr və müharibə təhlükəsindən qurtula bilməmişdir. Son 50 il ərzində insan hüquqlarının ciddi pozuntularının əksəriyyəti beynəlxalq silahlı münaqişələr gedişində deyil, ayrı-ayrı dövlətlərin daxilində baş vermişdir. XX əsrin sonuna doğru əhalinin böyük miqrasiyası bəşər tarixinin danılmaz faktı kimi təzahür etdi. Məsələn, təbii fəlakətlər və ya silahlı münaqişələr nəticəsində, bütün dünyada miqrasiya etmiş vətəndaşların sayı 50 milyon nəfərdən artıq olmuşdur.

Dünyada milyonlarla insan iqtisadi və sosial səbəblər üzündən miqrasiya etmək məcburiyyətində qalır. Təkcə miqrasiya nəticəsində, bu gün praktiki olaraq, əksər ölkələr çoxmillətli, polikonfessional və polimədəniyyətli dövlətə çevrilmişdir. Elə buna görə də, dünyanın bir çox dövlətlərində sosial gərginlik nəzərəcarpacaq dərəcədə artmışdır və ən xoşagəlməz cəhət ondan ibarətdir ki, bu proses hələ də davam etməkdədir.

Belə mürəkkəb və gərgin şəraitdə hər bir insanın hüquqlarının tanınması və onlara hörmət edilməsi münaqişələrin zorakılıqla həll edilməsinin, silahlı toqquşmaların qarşısının alınmasının zəminidir. İnsan hüquqları kimi ümumbəşəri dəyərlərin bu istiqamətdə rolu alternativə malik deyil, çünki bilavasitə, insan və şəxsiyyət amili bəşəriyyət üçün böyük təhlükə yarada bilən və bəzən real olaraq yaradan hərbi münaqişələrin qarşısında tab gətirməyə qadirdir. Artıq qeyd etmişik ki, bu gün də insandan qiymətli ikinci bir varlıq yoxdur. İnsana və onun hüquqlarına hörmət dünya birliyinə daxil olan və olmayan hər bir dövlətin prioritet vəzifəsi, beynəlxalq öhdəliklərindən biri olmalıdır.

**Ulu Öndər Heydər Əliyev:
“XXI əsr barışıq əsri, sülh əsri olmalıdır. Bütün münaqişələr, müharibələr aradan götürülməlidir. Artıq dünya sülh yolu ilə, tərəqqi yolu ilə getməlidir”**

Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycanda ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra böyük müdriklik və uzaqgörənliklə qan tökülməsinin qarşısını almış, 1994-cü ilin mayında atəşkəs haqqında müqaviləni imzalamqla müharibənin, müvəqqəti də olsa, dayandırılmasına və regionda sabitliyin yaranmasına nail olmuşdur. Bu, həm dövlətimizin sülh arzusunun ifadəsi, həm də həqiqi sülhün bərqərar olması üçün Vətəni hər cür müdaxilədən qoruyacaq və sülhün təminatı rolunda çıxış edəcək hərbi qüdrətə gedən yolun başlanğıcı idi. Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə Azərbaycan dövləti beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini Ermənistanın Azərbaycan ərazilərinə hərbi təcavüzünə yönəlmiş, münaqişənin sülh yolu ilə həll olunması yolunda ardıcıl tədbirlər görmüşdür. Ümummilli Lider tolerantlıq və dünyəvilik istiqamətində milliliyi Qafqazda sülhü qoruyub saxlamağı başlıca amil hesab edərək demişdir: “Biz zor işlədilməsinə əsaslanan düşmənçilik dünyasından əməkdaşlıq və tərəqqi dövrünə aparan tunelin axırında işıq görürük və bu yol ilə birlikdə, dünyanın bütün ölkələri və xalqları ilə əl-ələ verib getməyə hazırıq”. Ümummilli Liderin rəhbərliyi ilə hazırlanan və 1995-ci ilin 12 noyabrında ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının Preambula hissəsində “ümumbəşəri dəyərlərə sadıq olaraq, bütün

dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq və bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək “Azərbaycan dövlətinin ən ülvi niyyəti kimi təsbit olunmuşdu. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətinin hər zaman sülhsevər siyasət yürüdəcəyini bəyan edərək demişdir: “Azad və demokratik cəmiyyət quruculuğu yolunda qətiyyətli addımlarını atan və geosiyasi cəhətdən olduqca həssas bölgədə yerləşən müstəqil Azərbaycan Respublikası üçün sülhün və sabitliyin hökm sürdüyü təhlükəsiz mühit həyatı əhəmiyyət kəsb edən bir məsələdir. Bu zərurət, həm də onunla bağlıdır ki, qonşu Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü və əsassız ərazi iddiaları müstəqil dövlətimiz və xalqımız üçün böyük problemlər yaratmışdır. Ərazimizin 20 faizi işğal olunmuş, on minlərlə insan öldürülmüş və yaralanmış, yüzlərlə qadın, uşaq və qoca əsir və yaxud girov götürülmüş, 1 milyondan çox insan tarixi-etnik torpağında qaçqın və məcburi köçkünə çevrilmişdir. Təcavüz nəticəsində xalqımızın böyük mənəvi və maddi itkilərə məruz qalmasına baxmayaraq, Azərbaycan Respublikası daxili və xarici siyasətində demokratiya və müstəqil dövlətçilik prinsiplərinə, eyni zamanda, beynəlxalq hüquqi normalara daim sadıqlıq nümayiş etdirir. Biz bu yolda xalqımızın sülhsevərlik, humanizm və dözümlülük kimi yüksək mənəvi dəyərlə-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDİF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə “İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması” istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

rinə arxalanırıq”.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sülhün və əmin-amanlığın əldə olunması istiqamətindəki əvəzsiz xidmətləri bütün dünya xalqları tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir. Dahi şəxsiyyətin 1999-cu il noyabrın 1-də Beynəlxalq Atatürk Sülh Mükafatına layiq görülməsi faktı bunun ən gözəl nümunəsidir. Ulu Öndərin sülhsevər siyasəti bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilir. Təsədüfi deyildir ki, Cənubi Qafqazda ən qüdrətli və güclü orduya malik olan Azərbaycan dövləti ölkə Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə qan tökülmədən, beynəlxalq hüquq çərçivəsində həlli istiqamətində əməli işlər görür. “Azərbaycan sülhün, təhlükəsizliyin qarantıdır”, - deyən dövlət başçısının apardığı gərgin daxili və xarici siyasət nəticəsində, dünya dövlətləri və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın haqq işini dəstəkləyir, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü tanıyırlar.

2004-cü il noyabrın 11-də Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinə əhalinin köçürülməsi barədə məruzə BMT Baş Məclisinə təqdim olundu. Həmin məruzənin məntiqi nəticəsi olaraq, 2006-cı il sentyabrın 7-də BMT Baş Məclisi “Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət” adlı 285 sayılı qətnaməni qəbul etdi. Bunun ar-

dınca özünün 62-ci sessiyasında Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ bölgəsi və ətrafındakı silahlı münaqişənin beynəlxalq sülhə təhlükə törətdiyindən ciddi narahatlıq keçirən BMT Baş Məclisi Azərbaycan Respublikasının suverenliyini və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına güclü dəstəyini bir daha təsdiq edərək, bütün erməni silahlı birləşmələrinin Azərbaycan Respublikasının işğal olunmuş ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən “Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində vəziyyət”ə dair 2008-ci il 14 mart tarixli 244 sayılı qətnamə qəbul etdi. 21 Sentyabr - Beynəlxalq Sülh Günü, dünyanın bir çox ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da geniş qeyd olunur. Bu gün torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadir güclü ordumuz və inkişaf etməkdə olan müdafiə sənayemiz mövcuddur. Lakin buna baxmayaraq, Azərbaycan dövləti işğal altındakı torpaqlarımızın sülh yolu ilə azad edilməsinin tərəfdarı olduğunu dəfələrlə sübuta yetirmiş və sülhməramlı siyasətə sadıq qalmışdır. Çünki müstəqil Azərbaycan sülhün keşiyində duran, hər zaman qədim dövlətçilik ənənələrinə, eyni zamanda, beynəlxalq hüququn hamılıqla qəbul edilmiş prinsiplərinə sadıq olan hüquqi dövlətdir.

**Vahid Ömərov,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru**